

»Det är få som bedriver avel
men många som tar valpar.«

Per Erik Sundgren

INAVELSEFFEKTER VID MATADORAVEL OCH BARNBARNSKURVOR

Det är en stor men spännande uppgift att vara en ansvarsfull och seriös hunduppfödare idag. Som uppfödare har vi stora skyldigheter mot valpköparna och rasen. Vi måste hålla oss informerade om regelverk och dessutom ta in nya kunskaper och forskning. Uppfödarna måste bedriva ett avelsarbete som behåller rasen som den är i dag och kanske också förbättra den. Vi har ett uppfödansvar som påverkar våra raser många generationer framåt. Det avelsarbete och de avelsdjur vi väljer att använda i avel kommer att påverka rasen 10, 20 kanske 50 år framåt - vilket är svindlande.

Konsekvenser av inavel

Idag vet vi att inavel, d v s parningar där föräldrarna i hög grad är släkt med varandra, ger en ökad frekvens defekter med enkel recessiv arvsång. Dessutom ses minskad fruktsamhet, minskad kroppsstorlek, mer finlemmade individer (kan förväxlas med ädelhet), nedsatt motståndskraft mot sjukdomar och minskad kullstorlek.

Den gräns som gäller är kusunparning d v s föräldradjuren får inte vara närmare släkt än kusiner. Här kan nämnas att samma sak gäller även för oss människor. Graden av släktskap uttrycks genom en inavelskoefficient. Den

anger alltså hur stor del av avkommans gener som blivit dubblerade genom föräldrarnas släktskap räknat över ett visst antal generationer. För kusunparningar blir det 6,25 %.

Genetikerna talar också om den genetiska bördan, vilken innebär att alla människor och hundar utan undantag bär på 5-6 allvarliga defektanlag. I praktiken innebär det att stor användning av enskilda hundar i aveln (s k matadoravel), leder till ökad släktskap i hela populationen och i förlängningen till en ökad risk för sjukdomar/defekter. Märk väl att det bara är genom överanvändning av enskilda avelsdjur som en genetisk defekt kan få betydande spridning i en djurstam. Istället för att lägga ner omfattande kostnader och arbete på att kontrollera enskilda defekter i låg frekvens är det bättre att begränsa möjligheterna för spridning av alla, både kända och ännu okända defektgener, genom att inte överanvända individer i avel.

Hur gör vi för att få en hållbar avel?

Svaret är att inte överanvända enskilda hundar. Den högsta acceptabla gräns som satts idag är att ingen hund, under hela sin levnad, ska producera mer än 5% av valparna i sin generation och population. Det innebär i stora drag att

VALBEREDNINGEN INFORMERAR

Valberedningen tar emot
förslag på lämpliga
kandidater. Kontakta någon
av nedanstående:

Birger Knutsson (smk):

070-458 2162

0322-63 55 24

Kristina Söderström:

0250-375 39

070-320 32 56

Roger Kempainen:

070-649 80 88

Två generationer i bästa samförstånd. Foto: Marie Olsson

ingen hund ska producera mer än 25% av det genomsnittliga antal valpar som registrerats per år i rasen, under de senaste åren. Det varierar således beroende på rasernas registrerings-siffror. Det tål dock att påpekas att genetikern Per-Erik Sundgren ansåg att det även fanns ett högsta lämpliga antal valpar som var 2 %. När det gäller numerärt små raser är inte gränsen på 5 %. användbar. Beroende på hur rasen ser ut får antalet valpar istället beräknas utifrån andra hänsyn, men där om någonstans är det av mycket stor vikt att enskilda individer inte överanvänds!

Men hur blir det med de här hundarnas avkommor, d v s barnbarnen?

Hur många valpar bör som exempel en grupp hel- eller halvsyskon som mest producera?

Rekommendationen är att far och morför-äldrar inte bör tillåtas lämna fler barnbarn än två gånger vad en enskild hund får producera. Detta måste dock ses som en rekommendation

och aldrig en regel då detta skulle innebära att yngre hundar i en familjegrupp frånges avelsrätten på grund av den avel som redan bedrivits med äldre släktingar.

Det är således värdefullt, och också nödvändigt, att som uppfödare och hanhundsägare hålla sig informerad om antalet registreringar, avkommor och barnbarn i rasen. Vi uppfödare ska dessutom vara väl pålästa och kunniga i RAS, jaktprovsresultat, mentalitet, exteriör, funktion, inavelsgrader och utvärdering av de kullar vi redan producerat. All denna information ska sedan vägas in vid vår fortsatta avelsplanering.

Som tidigare nämnts är det ingen lätt uppgift att vara en ansvarsfull och seriös uppfödare idag. Betalningen är kunskap och många härliga möten med hundar och människor i Sverige och utomlands.

SVK/Avelskommittén